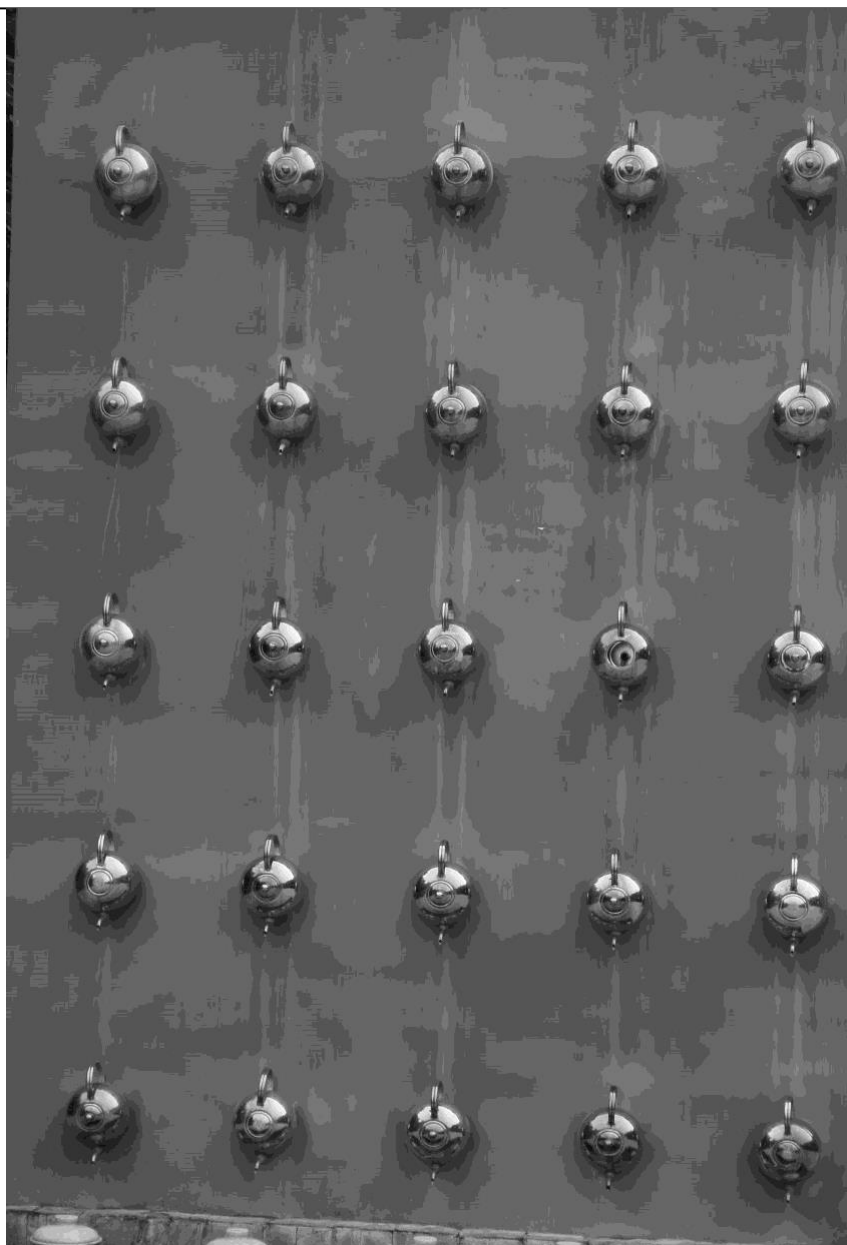

ISSN 2657-3318

MONITOR CHINY-BAŁKANY

PAŹDZIERNIK 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

PAŹDZIERNIK 2018

1 października: chińskie przedsiębiorstwo z 33-letnią koncesją na autostradę w Bośni i Hercegowinie. China Shandong International Economic and Technical Cooperation Corporation otrzymało koncesję na pobieranie opłat za autostradę, łączącą Banja Lukę z Prijedorem (42 km) a jej koszt szacowany jest na 297 mln EUR. Opłata koncesyjna obejmować będzie jednorazową wypłatę w wysokości 1,5% z sumy inwestycji lub ustaloną odgórnie sumę 4,4 mln EUR. Dodatkowo, pobierana zostanie roczna opłata w wysokości 5% od przychodów uzyskanych z tytułu posiadania koncesji.

2 października: Alibaba wprowadzi własną platformę płatności mobilnych w Serbii. Według spekulacji medialnych, sama platforma Alipay trafi do europejskiego państwa jeszcze do końca 2018 r. Ponadto, Alibaba poprzez swoją platformę Fliggy planuje aktywną promocję turystyczną Serbii. To już kolejna deklaracja zacieśniania współpracy chińskiego giganta branży e-commerce z Serbią. Przypomnijmy, iż w sierpniu 2017 r. Alibaba miało plany prowadzące do utworzenia centrum logistycznego.

8 października: Chiny zakazały importu trzody chlewnej z Bułgarii. Zakaz dotyczy importu świń i dzików oraz produktów pochodnych w następstwie wybuchu afrykańskiego pomoru świń w Bułgarii. Dodatkowo nakazano zwrot lub utylizację bułgarskich produktów znajdujących się obecnie na terenie Chin.

10 października: serbsko-chińskie seminarium edukacyjne w Nowym Sadzie. W czasie seminarium, które odbyło się na Uniwersytecie w Nowym Sadzie podjęto problematykę mobilności studenckiej oraz umiędzynarodowienia placówek szkolnictwa wyższego w dwustronnych relacjach. Podczas seminarium dokonano prezentacji projektu „Study in China”, która zakładała przedstawienie 35 chińskich uniwersytetów gotowych do podjęcia współpracy z serbskimi placówkami. Li Chunsheng, sekretarz generalny Chińskiego Stowarzyszenia ds. Międzynarodowej Wymiany Edukacyjnej (CEAIE) jako priorytetowe określił nawiązanie kontaktów pomiędzy uniwersytetami z Serbii, Słowacji, Macedonii oraz Chorwacji (zob. komentarz).

MILO DJUKANOVIĆ: CZARNOGÓRA ZDECYDOWANIE ZYSKAŁA NA CHIŃSKICH INWESTYCJACH

Prezydent Czarnogóry podczas Światowego Forum Inwestycyjnego zorganizowanego z inicjatywy Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD) powiedział, iż projekt budowy autostrady wraz z chińskim finansowaniem jest najdroższym projektem infrastrukturalnym

kiedykolwiek przedsięwziętym w Czarnogórze. Prezydent jednocześnie odrzucił krytykę chińskiego uczestnictwa w projekcie oraz zasugerował, iż to Unia Europejska powinna oferować korzystne warunki dla rozwoju

16 października: Serbia gospodarzem spotkań zespołów roboczych formatu 16+1. W Belgradzie odbył się 3. szczyt ministrów transportu oraz burmistrzów miast stołecznych państw formatu 16+1. Serbski prezydent Aleksandar Vučić dokonał oficjalnej inauguracji ministerialnego spotkania.

17 października: rumuńskie media rozczarowane współpracą z Chinami. Kanał informacyjny Digi24 cytując serbską minister transportu Zoranę Mihajlović wypowiadającą się na temat ilości i wartości potencjalnych inwestycji ze strony ChRL w kraju, dokonał porównania chińskich deklaracji inwestycyjnych w Rumunii. Z krótkiego felietonu wynika, iż Serbia może stać się odbiorcą inwestycji infrastrukturalnych o wartości 16 mld euro, z czego aż 9 mld może zostać zrealizowane poprzez podmioty chińskie. Wartość chińskich inwestycji w Serbii przekracza wartość tychże w Rumunii, lecz realizowanych przez państwa Unii Europejskiej. Ponadto redaktorzy wspominają, iż Serbia generująca pięć razy niższy PKB oraz będąca trzykrotnie mniejszym państwem pod względem powierzchni i populacji ma lepiej rozwiniętą sieć autostrad niż Rumunia.

18 października: wizyta Li Xiaopenga w Grecji. Chiński minister transportu podkreślił znaczenie przemysłu morskiego w procesie wzmacniania dwustronnych więzi gospodarczych. Strona grecka uważa natomiast, iż projekt współpracy COSCO oraz Piraeus Port Authority (PPA) w ramach dzierżawy greckiego portu w Pireusie nie niesie za sobą „wartości dodanej” dla lokalnej i krajowej gospodarki. Wiceminister obrony w rządzie Alexisa Tsiprasa - Fortis Kuwelis twierdzi, iż celem Grecji jest zwiększenie ilości miejsc pracy, wdrożenie planu inwestycyjnego w ramach inwestycji portowych a także dążenie do połączenia tkanek miejskich z infrastrukturą portową, w celu wzmocnienia lokalnej gospodarki.

19 października: spotkanie premierów Grecji i Chin. Do spotkania doszło podczas 12. Asia-Europe Meeting w Brukseli. Li Keqiang oraz Alexis Tsipras zapewnili o priorytetowym traktowaniu stosunków bilateralnych. Li podkreślił, iż chiński rząd zachęca „odpowiednie firmy” do podjęcia inwestycji w Grecji a także jest gotowy do rozszerzenia importu produktów rolnych z Grecji. Tsipras wyraził nadzieję, iż projektu portu w Pireusie będzie nadal aktywnie promował współpracę w zakresie logistyki i infrastruktury między państwami.

19 października: Chiny wyrażają zainteresowanie w usprawnienie rumuńskiej infrastruktury kolejowej. Podczas spotkania ministra transportu ChRL – Li Xiaopenga z jego rumuńskim odpowiednikiem – Lucianem Sovą, rozpatrywano możliwości współpracy i podjęcia wspólnych projektów inwestycyjnych. Rumunia jest zainteresowana utworzeniem montażowni taboru kolejowego na terenie kraju w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego a także podjęcie się projektów przebudowy istniejącej infrastruktury kolejowej włącznie z rozpatrzeniem projektów

utworzenia kolei wysokich prędkości. Do rozmowy doszło podczas spotkania roboczego ministrów transportu państw formatu 16+1 w Belgradzie.

21 października: jedenastu chińskich touroperatorów z wizytą w Rumunii.

Spotkanie informacyjne zostało zainicjowane przez rumuńskie ministerstwo turystyki. Chińscy przedstawiciele sektora turystycznego wizytowali Bukareszt, Braszów, Sibiu, Timosoarę oraz okręg Alba. Inicjatywa przyciągnięcia chińskich turystów jest częścią szeroko zakrojonej kampanii promocyjnej mającej na celu zwiększenie atrakcyjności Rumunii jako miejsca wypoczynkowego i jest wspierana przez Europejską Komisję Podróży (ETC).

22 października: pierwsza chińsko-rumuńska szkoła biznesowa.

Utworzenie ECUST Sibiu Sino-European International Business School w Rumunii jest wynikiem 10-letniej współpracy University of Sibiu oraz East China University of Science and Technology. Rektor University of Sibiu podkreśla, iż utworzenie nowej jednostki szkolnictwa wyższego przybliży rumuńskim studentom chińską kulturę biznesową oraz wzmocni wymianę studencką pomiędzy dwoma państwami. ECUST jest również otwarty na zagranicznych studentów z regionu EŚW w celu podjęcia studiów w ramach programu MBA.

22 października: chińsko-grecka współpraca w ramach planowania rodziny .

Po oficjalnym zniesieniu polityki jednego dziecka, Chiny mimo wszystko zmagają się z problemem starzejącego się społeczeństwa. Podpisanie protokołu ustaleń (MoU) pomiędzy Szpitalem Uniwersyteckim a grupą greckich ekspertów przy wsparciu Światowego Instytutu Lekarzy Greckich ma na celu transfer wiedzy w dziedzinie technik wspomaganie rozrodczości, które to mają za zadanie doprowadzenie do ciąży z pominięciem jednego lub kilku etapów naturalnego poczęcia. Porozumienie jest wynikiem coraz większej liczby chińskich turystów mających problemy z zajściem w ciążę, podróżujących do krajów europejskich szukając pomocy u specjalistów.

25 października: forum rektorów szkolnictwa wyższego Chin i Bułgarii w Sofii.

W konsultacjach wzięło udział około 60 rektorów i 44 pracowników administracyjnych z uniwersytetów w Chinach. Spotkanie odbyło się na Uniwersytecie Sofijskim im. św. Klemensa z Ochrydy. Fu Bo, dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej Chińskiego Stowarzyszenia Edukacji powiedział, iż celem niniejszego forum jest zdobycie informacji o bułgarskim szkolnictwie wyższym oraz promocji współpracy kadry akademickiej.

25 października: Milo Djukanović: Czarnogóra zdecydowanie zyskała na chińskich inwestycjach.

Prezydent Czarnogóry podczas Światowego Forum Inwestycyjnego zorganizowanego z inicjatywy Konferencji Narodów Zjednoczonych ds. Handlu i Rozwoju (UNCTAD) powiedział, iż projekt budowy autostrady wraz z chińskim finansowaniem jest „najdroższym projektem infrastrukturalnym kiedykolwiek

przedsięwziętym w Czarnogórze”. Prezydent odrzucił krytykę chińskiego uczestnictwa w projekcie oraz zasugerował, iż to Unia Europejska powinna oferować korzystne warunki dla rozwoju infrastruktury w regionie Europy Południowo-Wschodniej, aby „pozostać konsekwentnym w realizacji projektu Zjednoczonej Europy”.

29 października: żona przewodniczącego ChRL wzywa do zacieśniania relacji z Serbią. Małżonka przewodniczącego Xi Jinpinga, pierwsza dama Peng Liyuan podczas spotkania z żoną serbskiego prezydenta Aleksandra Vučića, Tamarą Djukanović w Pekinie wezwała do wzmocnienia społecznego wymiaru bilateralnej współpracy pomiędzy Chinami a Serbią. Peng w rozmowie doceniła również działalność serbskiej pierwszej damy w kwestii ochrony praw i interesów dzieci. Peng Liyuan pełniąca misję specjalnego wysłannika UNESCO ds. promocji edukacji kobiet wyraziła pełną gotowość podzielenia się własnymi doświadczeniami w celu promocji rozwoju warunków edukacyjnych w Serbii.

31 października: grecko-chińskie dochodzenie w ramach programu „złotej wizy”. Wobec właściciela sieci greckich supermarketów „Jumbo” prowadzone jest dochodzenie pod kątem domniemanego zaangażowania w nieregularne transakcje z chińskimi nabywcami nieruchomości, którzy są zainteresowani otrzymaniem greckiego obywatelstwa w ramach programu „złota wiza”. Zarzut postawiony wiceprezesowi firmy - Evangelosovi Papaevangelosowi dotyczy przyjmowania płatności za pośrednictwem terminali płatniczych POS, ułatwiających inwestorom transfer kapitału z Chin. Z doniesień medialnych wynika, iż greckie i chińskie władze odkryły proceder kupna greckich nieruchomości za pomocą kart kredytowych w celu nabycia „złotej wizy”. Według oficjalnych regulacji, płatności z użyciem terminala POS nie są akceptowane w przypadku wniosku o przyznanie niniejszego pozwolenia. Co warte nadmienia, z 3404 zezwoleń na pobyt stały w Grecji w ramach programu „złotej wizy” wprowadzonego w 2013 roku, aż 1700 należy do obywateli Chińskiej Republiki Ludowej. Z nieoficjalnych informacji wynika, iż chińscy obywatele przeznaczyci 258 mln EUR na zakup nieruchomości w Grecji.

31 października: liderka albańskiej partii Socjalistycznego Ruchu Integracji złożyła wizytę w Chinach. Monika Kryemadhi, członkini albańskiego parlamentu została przyjęta przez członka Chińsko-Albańskiego Stowarzyszenia Przyjaźni, Hu Keminga. Podczas wizyty dokonano ewaluacji dotychczasowej współpracy dwustronnej oraz nakreślono priorytetowe sektory w celu dalszego rozwoju stosunków bilateralnych, takie jak inwestycje infrastrukturalne, wymiana kulturalna oraz współpraca edukacyjna, m.in. poprzez utworzenie Instytutów Konfucjusza.

31 października: okrągły stół ekspertów z Chin i Albanii w Tiranie. Rozmowy przy okrągłym stole dotyczyły dwustronnej współpracy w ramach inicjatyw Pasa i Szlaku oraz 16+1. Podczas rozmów poruszono temat największych chińskich inwestycji w

państwie, niemniej nie były to bezpośrednie inwestycje a przejęcia innych, zagranicznych podmiotów – nabycie 100% udziałów przez China Everbright Limited w Międzynarodowym Porcie Lotniczym w Tiranie czy nabycie przez chińskie Geo Jade praw do zarządzania największą kopalnią ropy naftowej w Albanii. Spotkanie zostało zainicjowane przez Ambasadę ChRL w Albanii, albańskie Ministerstwo Europy i Spraw Zagranicznych oraz Sekretariat koordynujący formatu 16+1.

KOMENTARZ

1. Belgrad był miejscem rozmów dotyczących współpracy w ramach formatu 16+1. W stolicy Serbii równocześnie odbyły się dwa szczyty w których uczestniczyli ministrowie transportu oraz burmistrzowie miast stołecznych państw formatu 16+1. W odniesieniu do spotkania na poziomie ministerialnym, wszyscy przedstawiciele państw 16+1 odnieśli się do problemów planowania, koordynacji, implementacji oraz ewaluacji działań w ramach inicjatywy. Wobec powyższego, sugestią zgromadzonych przedstawicieli ministerstw transportu utworzona zostanie lista priorytetowych inwestycji infrastrukturalnych obejmujących projekty ze wszystkich państw członkowskich. Jest to bardzo ważna deklaracja, która może zmienić funkcjonowanie całego formatu, bowiem kluczowym założeniem chińskiego rządu od momentu powstania inicjatywy było utworzenie sprawnego połączenia tranzytowego pomiędzy Azją a Europą. Należy się więc spodziewać, iż inne inwestycje podejmowane przez ChRL w Europie Środkowo-Wschodniej będą komplementarne wobec planowanej listy inwestycji infrastrukturalnych a także budowania pozytywnego obrazu chińskiej aktywności w regionie oraz samej UE. Lista projektów zwiększy zatem zainteresowanie Brukseli, która będzie dążyła do udziału instytucji finansowych UE. W tym kontekście należy również wspomnieć lipcowe (2018) wezwanie europejskiego komisarza Johannesesa Hahna, kiedy przestrzegał przed „chińskim koniem trojańskim” na Zachodnich Bałkanach. Według komisarza, Chiny przy użyciu „elementów kapitalizmu i politycznej dyktatury” zachęcają do zacieśniania współpracy europejskich państw z Chinami. Unia Europejska dzięki powyższym zabiegom będzie realnie uczestniczyć w procesach negocjacyjnych, które prawdopodobnie skutecznie ograniczą chińskie lobby w regionie.

2. Komentując chińsko-serbskie seminarium edukacyjne, należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż miało ono charakter dwustronny, niemniej jednak Li Chunsheng pełniący obowiązki sekretarza generalnego Chińskiego Stowarzyszenia ds. Międzynarodowej Wymiany Edukacyjnej (CEAIE) w swoim wystąpieniu zachęcał również kolejne, konkretnie wytypowane państwa regionu do podjęcia współpracy edukacyjnej. Oprócz współpracy z serbskimi uniwersytetami, Li wskazał również na Chorwację, Macedonię oraz Słowację do podjęcia współpracy edukacyjnej w ramach formatu 16+1. Ponadto, warto podkreślić, że na miejsce seminarium wybrano Uniwersytet w Nowym Sadzie, który od 2017 r. pełni również funkcję rotacyjnego Sekretariatu Konsorcjum Instytucji Szkolnictwa Wyższego

Formatu 16+1. Według przekazu chińskiej agencji informacyjnej Xinhua, po chińsko-serbskim seminarium, dziesiątki zainteresowanych serbskich studentów wzięło udział w *prezentacji chińskich uniwersytetów w ramach „Going Global Strategy” (1999), która służy utworzeniu platformy usług i wymiany kulturowej pomiędzy młodzieżą z krajów objętych inicjatywą „Pasa i Szlaku” (2013).*

3. W obliczu coraz większego zainteresowania Chin państwami Bałkanów Zachodnich, instytucje finansowe Unii Europejskiej zaczęły podejmować realne inwestycje w regionie. ŽPCG, operator czarnogórskich kolei ogłosił plan inwestycyjny o wartości 10 mln EUR. Środki mają być zainwestowane w utrzymanie i odnowę taboru kolejowego w 2019 r. Dotychczas inwestycje tego typu w państwach bałkańskich były zazwyczaj realizowane przez spółki z Chin. Tym razem w projekt zaangażowana jest EUROFIMA (European Company for the Financing of Railroad Rolling Stock) z siedzibą w Bazylei. Na podstawie pożyczki zagwarantowanej przez EUROFIMA, ŽPCG dokona zakupu sześciu lokomotyw, trzech pociągów regionalnych typu CAF Civity, 15 nowych bądź używanych wagonów osobowych a także części zamiennych do nowego taboru. Finansowaniem projektu wstępnie zainteresowany jest Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBRD), dzięki czemu ilość zamówionego taboru może ulec zwiększeniu.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

